

Поводом номинације Мартија Ахтисарија за Нобелову награду за мир

Да ли се за Нобелову награду за мир може легитимно предложити личност која инсистира на колективној кривици једног целог народа (српског – током преговора о коначном статусу српске покрајине Косово 2007.)? Да ли се може за ту најпрестижнију светску награду предложити личност која је, као председник државе (Финске), предложила одвајање државних средстава за дизање споменика припадницима једне СС јединице (1999. године)? Или личност оптужена за примање вишемилионског мита од стране водећег светског нарко-картела (косовско-албанског, 2007. године)? Личност која сматра да је Џорџ Сорос још више заслужио Нобелову награду за мир од њега самог?

Очигледно да може, и то више пута. Тако се и бивши фински председник и дугогодишњи професионални "миротворац", Марти Ахтисари, и ове, 2008. године, нашао на списку предложених добитника, заједно са још 196 других кандидата. И није му први пут. Био је номинован више пута током младог, али већ увелико израубованог 21. века, укључујући и прошле године, када је изгубио од Ала Гора, бившег потпредседника САД у администрацији Била Клинтона. Гор је добио Награду за своје залагање за борбу против климатских промена и за очување животне средине. То је исти човек који је, као потпредседник САД, спроводио политику бомбардовања бивше Југославије (Републике Српске, Србије, Црне Горе), Судана и Авганистана, чијој еколошкој сензибилности није ни мало сметало када су на бившу Југославију изручене на хиљаде тона осиромашеног уранијума, којим је трајно загађена вода и земљиште, и то не само тамо где су бомбе пале, већ и у много ширем радијусу, зависно од временских околности и правца ветрова.

Дакле, зашто не и Ахтисари – и то док год не победи, или док год му се бар не нађе нека довољно утешна награда, чак утешнија од УНЕСКО-ве Награде за мир коју је примио почетком октобра 2008. Јер, очигледно је да је Ахтисари један од битнијих пројеката "међународне заједнице" – тј. оне заједнице држава коју западне државе прогласе за легитимну да решава све проблеме човечанства, наравно, строго у складу са интересима западних сила предвођених САД. И, као такав, као „миротворац“ задужен искључиво не толико за успостављање колико за наметање Pax Americana, битно је обезбедити му што јачи и убедљивији ореол „респектабилности“. Јер, како ствари стоје, „ширење мира“ је дугорочни посао, као и самозвани, бескрајни „глобални рат против тероризма“, инициран од стране администрације Џорџа Буша млађег.

Једно од таквих места где „мир“ треба да се прошири је и Кавказ. Уз многобројне међународне организације које су се ангажовале у том, сада изузетно неуралгичном

региону је и Међународна кризна група из Брисела, коју је до пре неколико година предводио сам Ахтисари. Ова организација, која укључује велики број бивших западних државника и високих званичника, од свог оснивања 1995. године покушава да се наметне као „независни“ посредник у разним кризним подручјима у свету, али је сигурно да је свој највећи утицај остварила управо у бившој Југославији, лансирајући изузетно добро медијски испраћене „мировне предлоге“, који су се непогрешиво поклапали са најекстремнијим интересима западних сила које су растуриле Југославију, на првом месту, разуме се САД. Да ли је улога Међународне кризне групе да лансира „пробне балоне“, или да лансира најекстремније захтеве, после којих би све мање од тога изгледало као „компромис“ (али, опет, онај који одговара главним, искључиво (про)западним покровитељима ове групације) не може се са сигурношћу рећи – вероватно је реч и о једном и о другом. Али је чињеница да је, по питању српске покрајине Косово, у чијим статусним преговорима је Ахтисари имао веома битну улогу – од посредовања између западних сила и бившег југословенског председника Милошевића ради заустављања безаконог НАТО-бомбардовања Југославије 1999. године, до улоге Специјалног изасланика Генералног секретара УН у „преговорима“ око Косова од 2005 до марта 2008. – Међународна кризна група редовно и систематски тражила од „међународне заједнице“ да призна косовску независност, дакле да погази међународно право. То се и десило у фебруару 2008, са разарајућим последицама по светски мир, чије се последице осећају већ сад, и то не само на Кавказу.

Како су многи већ приметили, погоднији назив за Међународну кризну групу био би Група за изазивање међународних криза. У том контексту, номинавање њеног бившег председника и још увек активног члана и „саветника“, Мартија Ахтисарија, за добитника Нобелове награде за мир, јесте заправо у функцији даљег изазивања и потпаљивања међународних криза. Јер, како другачије тумачити номинацију човека који је и сам предлагао да Косово добије независност – дакле, да се прекрши важеће међународно право и поредак заснован на Повељи Уједињених Нација и Завршном акту из Хелсинкија? А није ли то, заправо, слика садашњег, орвеловског времена, у којем је рат – мир, слобода – ропство, у којем се црно све чешће проглашава, уз помоћ моћних медија и гебелсовске пропаганде, у – бело? Само у таквом времену изасланик највишег званичника Уједињених Нација може предлагати кршење Повеље Уједињених Нација, исти човек који је до 2000. године био председник Финске, земље у којој је управо и потписан Хелсиншки акт о неповредивости граница у Европи.

Заправо, чини се да је улога Ахтисарија метафизички крајње јасна. У овом смутном времену, он је задужен да представља институције или симболе које треба укинути, или чије значење треба окренути наопачке. Дакле, дизањем споменика финској СС јединици чији су чланови погинули у Украјини – а, узгред, што можда није неважно поменути, отац Мартија Ахтисарија, Оива Адолфсен (изворно презиме Ахтисарија), и сам је био припадник једне СС јединице на Источном фронту, истина, као „механичар“ – треба релативизовати и окренути наопачке значење самог појма Химлеровог СС-а. Ставити једног бившег финског државника у функцију прекрајања граница у Европи треба симболично да обесмисли и сам назив Хелсиншког завршног акта (о неповредивости граница). И, наравно, када исти човек у име Уједињених Нација предлаже разарање камена темеља не само Повеље УН већ читавог светског поретка који на њој почива,

јасно је какво је време наступило.

Тако би се, дакле, неизоставно морало посматрати и номиновање Мартија Ахтисарија за Нобелову награду за мир. А његово евентуално именовање значило би и коначно и неповратно окретање значења те престижне награде наопачке. Она би постала Нобелова награда за рат. Наравно, то не би било ни мало у складу са последњом вољом Алфреда Нобела – уствари, непосредно би јој се супротставило. Али то се очигледно и жели са номинацијом Мартија Ахтисарија. Јер би онда сутра, можда чак и на Кавказу, Марти Ахтисари и његова Група за изазивање криза могли (поново) да прогласе црно за бело, браниоца за агресора – а 11. августа је Међународна кризна група већ пожурела да нервозно захтева „повлачење свих руских снага из Грузије“ – али сада под ореолом „Нобеловца“. Једина веза која би у том случају још постојала између Алфреда Нобела и садашње награде за мир која носи његово име била би чињеница да би именовање Мартија Ахтисарија за њеног носиоца престављало динамит за Нобелову награду, и коначно уништење њеног угледа. А мир у свету, којем је та награда требало да допринесе, био би, по једној од омиљених флоскула из жаргона НАТО-пакта, само „коллатерална штета“.